

OHRID MACEDÓN FOLKEGYÜTTES
DEBRECENI EGYETEM NÉPRAJZI TANSZÉK

Macedón tudományos és kulturális közlemények

Macedón Füzetek

A szerkesztőbizottság tagjai:

ILJOVSZKI RISZTO, NIKOLOVSZKI RISZTO

Lektorok:

KEMÉNYFI RÓBERT, LJUPCSO RISZTESZKI

Olvasószerkesztő:

LISZTES MÓNIKA ÉVA

Tiszteletbeli főszerkesztő:

BARTHA ELEK

Felelős szerkesztő:

BÓLYA ANNA MÁRIA

A szerkesztőség címe: Bólya Anna Mária, Ohrid Macedón Folkegyüttes,
H-1024 Budapest, Margit krt. 99.

Telefon: +36 70 312 6825, e-mail: bolya.annamaria@macedon.hu

A folyóirat megjelenését támogatja
a Macedón Köztársaság Külügyminisztériuma és a Debreceni Egyetem

BUDAPEST
II. évfolyam 2019/1. szám

TARTALOMJEGYZÉK

Bólya Anna Mária Велигденски игри во Порече – Врски со творештвото на Косово II	3
Nikolovszki Riszto A Magyarországon élő makedónok kulturális múltja	15
Zdravkova-Dzseparoszka, Szonja Унапредување на врските помеѓу Македонија и Унгарија во културата	18
Iljovszki Riszto A makedón konyhaművészet titkai	22
Huszty Zoltán – Urbán Csilla A megváltozott Szkopje – Balkan Experience úti beszámoló	26
Bólya Anna Mária Folklórszövegek fordításai	30
KÉPMELLÉKLET	33
A SZERZŐKRŐL	36

NIKOLOVSZKI RISZTO

A MAGYARORSZÁGON ÉLŐ MAKEDÓNOK KULTURÁLIS MÚLTJA

Az 1913-ban Bukarestben megkötött békeszerződéssel Makedóniát négy részre osztották. A szétdarabolás után legtöbbet az égei-makedónok szenvedtek, akik Görögországhoz kerültek. 1926-ban görög kormányrendelettel az összes makedón lakos nevét erővel görögre cserélték. Később betiltották a makedón nyelvű iskolákat és a makedón nyelv használatát. A görög polgárháború idején legtöbbet a makedón lakosság szenvedett, különösen a gyerekek. A bombázások állandó veszélyt jelentettek a békés lakosságra.

1948 elején 12 000 gyermek 1948 végén még 13 000 gyermek hagyta el Görögországot. Ennek a 25 000 gyermeknek 80%-a makedón származású volt.

A Magyarországra érkezett görög gyerekek nagy része is makedón származású volt. Erről tanúskodik a „Magyar Nemzeti Segély Szervezet” 1948-ban kiadott jelentése a görög gyerekek érkezéséről és elhelyezéséről. Ebben olvasható: „a gyermekek érkezése és elhelyezése során zavarokat az okozott elsősorban, hogy a gyerekek nagy része csak a makedón nyelvet beszélte, így a rendelkezésre álló kis létszámú görög tolmács nem tudott kellőképpen segítségükre lenni. Már a vonatról a fertőtlenítőbe való szállításkor testvérek, barátok vagy egy faluból érkezők elszakadtak egymástól és gyakori reklamálásuknak nem tudtunk eleget tenni.”

Magyarországon a gyermekeket gyermekotthonokban helyezték el, pl. a Balaton környékén, mint Balatonkenese, Balatonalmádi vagy Fehérvárcsurgó. Az iskolákban három nyelvet tanultak: magyar, görög és makedón nyelvet.

1949. augusztus 15-én ismét nagyszámú menekült érkezett a „demokratikus” országokba. Ekkor Magyarországra mintegy 7500 makedón és görög idős ember érkezett, akiket Budapesten, Hortobágyon, Mezőtúron, Balatonfüreden és más városokban helyeztek el.

1951-ben Budapesttől 43 km-re felépült Beloiannis falu, ahová 1800 görög és makedón költözhetett be. Ugyanebben az évben megalakult az Ilinden makedón szervezet, melynek célja a makedónok kultúrájának, népszokásainak ápolása volt. Megjelent az Ilinden című folyóirat, amelyben makedón nyelvű cikkek jelentek meg a makedón nép harcairól, a makedón történelemről és a makedónok mindennapi életéről. Ebben az időben a görög Laikosz Agonasz (Népi Harc) című újságban makedón nyelvű oldal is volt. Később több makedón nyelvű kiadvány is megjelent.

1958-ban szinte egyszerre alakultak színjátszó és néptáncos együttesek Budapesten, Beloianiszban és Miskolcon. Beloianiszban Riszto Nikolovszki vezetésével megalakult a makedón Goce Delcsev színjátszócsoporthoz. A csoport több makedón drámát adott elő. A falun kívül a budapesti József Attila Színházban Riszto Nikolovszki Lakodalom című drámájával második díjat kaptak. Itt a helye, hogy megemlítsük a színjátszó együttes tagjainak nevét, mert megérdemlik. Ők egyszerű munkások, fiatal emberek voltak, akik a nehéz napi munka után, sőt szombaton és vasárnap is próbáltak.

A teljes tagnévsor:

Alekosz Micosz
Riszto Nikolovszki
Lambro Kirovovszki
Tinka Kacsamakova
Ljuba Kalputova
Sztotir Kalkov
Takisz Dulov
Januli Csepovszki
Levka Georgievszka
Rina Iljovszka
Nijal Sztefovovszki
Sztotir Risztovszki
Alexandra Petrevszka
Micso Kunelov
Georgi Sisko
Sztavro Csorov
Vaszil Vanovszki
Nikosz Calikidisz
Jane Kunelov
Riszto Georgievszki
Kosztá Georgievszki
Maria Volcseva
Szpiro Bogdan
Taki Szololivovszki
Antula Nicsovszka

Pando Dimanovszki
Sztefo Kacsamakov
Paszkal Kalaputov
Sztotir Trpcsev
Jane Kjatipov
Panajot Szinatkov
Riszto Raliv
Ljuba Sztavrovszka
Leonida Sztefovszki
Elena Argiropulu

Az 1963-as siker után az együttes objektív és szubjektív okok miatt megszűnt. A fő felelősök ezért az akkori görög vezetők voltak. Sajnálatos, hogy Magyarországon a makedónoknak nem sikerült hivatalos nemzetiségként elismertetni magukat, így a makedón kultúra bizonyos elemei már feledésbe merültek.

Abstract

The data about the Aegean Macedonian refugees who arrived to Hungary in 1948 and 1949 are insufficient and diverse in the different sources. Historian Risto Nikolovski, as a former child-refugee, gives insight into the cultural past of the Macedonian minority, from 1948, describing the written papers, books and cultural programs of the Aegean Macedonian people in Hungary.